

Startdocument VIVET projecten

Samenwerkingsomgeving VIVET-partijen (V2547)

Verkenning van wensen en (on)mogelijkheden voor (tijdelijk) in een cloud of Remote Access omgeving samen te werken zodat microdata van verschillende VIVET-partijen gecombineerd kunnen worden.

Het probleem

Uit de VIVET-verkenning 'Verbetering samenwerken VIVET-partijen' komt het advies om (tijdelijk) in een cloud of in de CBS Remote Access (RA) omgeving samen te werken. Enerzijds is er behoefte om op korte termijn een omgeving te openen waar concrete projecten gezamenlijk in kunnen worden uitgevoerd. Daarvoor is het nodig om te onderzoeken op welke manier medewerkers van RVO en Kadaster, net zoals PBL, binnen VIVET verband gebruik kunnen maken van de RA omgeving van CBS. Daarnaast is voor de langere termijn ook behoefte aan een of meer gemeenschappelijke samenwerkingsruimte(n) binnen en/of buiten de RA omgeving, met aandacht voor server ruimte voor geproduceerde gemeenschappelijke data met API's.

De oplossing

Het doel van dit project is dat vanaf 2025 bij de dataverzoeken al wordt nagedacht over de benodigde samenwerkingsomgeving. Het project ondersteunt deze keuze met een praktisch overzicht van mogelijkheden, inclusief voorwaarden, voor- en nadelen en andere aandachtspunten (denk aan kosten, transparantie, gebruikersgemak, juridische aspecten, onderling vertrouwen, etc.), en globaal advies wat in welke situatie waarschijnlijk de meest bruikbare samenwerkingsomgeving is.

Een projectteam samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken VIVET-datapartijen maakt een overzicht van de aandachtspunten, voorwaarden, voor- en nadelen van een aantal concrete opties om samen te werken in VIVET-projecten. Het gaat om mogelijkheden voor de volgende situaties:

1. Samenwerkingsdocumenten zonder (gevoelige) data, zoals projectvoorstellen en rapportages;
2. Samenwerking met (gevoelige) data vanuit verschillende partijen, waaronder in elk geval de CBS-Remote Access (RA) omgeving;
3. Delen van data met partijen buiten VIVET (voor samenwerking e/o het verspreiden van resultaten).

Voor punt 1 en 3, waarbij geen gevoelige data wordt uitgewisseld, zijn al diverse oplossingen beschikbaar. Denk aan omgevingen zoals Teams, Pleio of de VIVET-website. Hoe werken die nu in de praktijk? Voor het tweede punt, samenwerking met gevoelige data in een bestaande of toekomstige omgeving, zal de verkenning helderheid scheppen in de voorwaarden die daarbij gelden, en de voor- en nadelen en aandachtspunten die daaruit voortvloeien. Dit maakt het mogelijk om in de toekomst sneller te kiezen voor de juiste vorm. Samenwerking met microdata is meer verkennend van aard omdat op voorhand niet duidelijk is wat er mogelijk is, nu of in de toekomst. Mogelijke oplossingen zijn datalabs, hackathons of Privacy Preserving Technologies (PPT) maar ook detachering/aanstelling als gastonderzoeker bij een samenwerkingspartner kan een oplossing bieden.

De aanpak is als volgt: Allereerst bekijken de betrokkenen de lijst met actuele dataverzoeken en identificeren welke behoeften voor samenwerking met (en zonder) data daarbij gewenst is. Vervolgens evalueren de betrokkenen een aantal lopende of afgeronde VIVET-projecten. Hierbij ondervragen medewerkers van de ene VIVET-partij de betrokkenen bij een VIVET-project waar zij niet bij betrokken waren. Hoe wil(l/d)en onderzoekers samenwerken met data? Welke oplossing is daarbij gekozen? Hoe droeg dat bij aan effectieve samenwerking? Wat ging er mis, of wat werd gemist? Welke drempels worden/zijn ervaren? (Hoe) had het anders gekund? Parallel aan deze evaluatie van bestaande oplossingen wordt binnen de eigen organisaties en daarbuiten gezocht naar opties die nog niet eerder zijn gebruikt. Wat zijn daarbij de kansen, de kosten, de voorwaarden, de risico's? Dit resulteert in (gespreks)verslagen. Op basis van deze verslagen worden beknopt de voorwaarden, voor- en nadelen en andere aandachtspunten per samenwerkingsomgeving samengevat.

Daar waar mogelijk wordt vervolgens voor een aantal lopende en toekomstige dataverzoeken advies gegeven voor het gebruik van bepaalde opties. Tot slot zullen, daar waar de gelegenheid zich voordoet, direct eenvoudige acties uitgevoerd worden die toekomstige samenwerkingsmogelijkheden vergroten. Denk aan het uittesten van een omgeving, afspraken maken met CBS-microdataservices over de mogelijkheden voor VIVET-projectruimten in de RA-omgeving, het ondersteunen van een lopend project, of het inregelen van contactpersonen.

Betrokken partijen

Alle VIVET-partijen die met data werken (RVO, CBS, Kadaster, PBL en Netbeheerders) en de ministeries van VRO en KGG (als gebruikers van VIVET-producten).

Output en deadline – wat levert het op en wanneer?

Het project levert uiterlijk december 2025 een werkdocument op met de in de aanpak genoemde onderdelen: (gespreks)verslagen, links naar eventueel onderliggende documenten, per samenwerkingsomgeving een beknopte samenvatting en een aantal adviezen voor lopende en toekomstige projecten. Omdat het project actief leert van lopende projecten kunnen eventuele adviezen of overwegingen gaandeweg het project ook al direct toegepast worden. Ook zullen, daar waar mogelijk, direct de acties uitgevoerd worden die toekomstige samenwerking in projecten makkelijker maakt. Op deze wijze draagt het project direct bij aan de doelstelling om voor elk dataverzoek vanaf (medio) 2025 expliciet stil te staan bij de benodigde samenwerkingsomgeving(en).

Communicatie

Het werkdocument wordt actief verspreid onder de betrokken VIVET-partijen. Omdat de VIVET-partijen samen actief leren vinden ook gaandeweg het project al opties en leerervaringen hun weg naar VIVET-projecten. Op de VIVET-website worden de belangrijkste leerpunten beknopt weergegeven.

Mogelijke obstakels

- Betrokkenheid van alle organisaties vraagt om voldoende afstemming.
- Zonder duidelijke afbakening is het resultaat lastiger vooraf te definiëren en bestaat het risico dat er te veel of te lang opties verkend worden. Daarom wordt na een inventarisatiefase met de alle betrokken VIVET-partijen de lijst met te verkennen omgevingen afgebakend.

No Go's – Niet doen

Het project richt zich op het verkennen van de (on)mogelijkheden van verschillende samenwerkingsomgevingen en legt dit vast in de vorm een werkdocument. Het project richt zich uitdrukkelijk niet op het realiseren van een of meerdere samenwerkingsomgevingen – dat hoort thuis in concrete projecten. Relatief eenvoudige projectoverstijgende acties die bijdragen aan toekomstige samenwerkingsopties worden wel direct genomen.